

TEN GELEIDE

„De groei naar het CDA” is een boek dat de samenwerkende wetenschappelijke instituten van ARP, CHU en KVP op 11 oktober 1980 aanbieden aan het CDA, bij wijze van gelukwens aan al diegenen die een bijdrage hebben geleverd aan het fusieproces naar het CDA.

Het is een in korte tijd geschreven verslag van de groei naar het CDA vanaf 1967. Er wordt bovendien kort ingegaan op de samenwerking tussen protestanten en rooms-katholieken vanaf 1880 tot 1939 en wat uitvoeriger op de aanloop sinds 1945 naar de officiële besprekingen die vanaf 1967 werden gevoerd. Het boek is geschreven op basis van de inbreng van 52 personen die een bijdrage hebben ingezonden naar aanleiding van ons verzoek, persoonlijke herinneringen aan het fusieproces ten behoeve van dit boek op schrift te stellen. Velen van hen worden geciteerd; vele anderen niet. Ook de niet geciteerde personen hebben op indirecte wijze een belangrijke inbreng gehad bij de totstandkoming van dit boek. Wij zijn hen allen veel dank verschuldigd; zonder hen had dit boek niet geschreven kunnen worden.

Deze opzet verklaart tevens dat het gebodene geen wetenschappelijk verantwoorde geschiedschrijving pretendeert te zijn. Dit boek wil meer een „document humain” zijn: een relaas van hoe een aantal betrokkenen de groei naar het CDA persoonlijk heeft beleefd. Deze impressies worden beschreven tegen de achtergrond van een zo volledig mogelijke chronologische weergave van wat zich de afgelopen jaren feitelijk heeft afgespeeld tussen de drie partijen.

Het boek beoogt een zo objectief mogelijke weergave te zijn. De gebeurtenissen liggen evenwel nog zo vers in het geheugen dat het voor de leden van de werkgroep die dit boek heeft samengesteld, moeilijk is de benodigde afstand te nemen. Wij menen evenwel dat dit nadeel opweegt tegen het nut van publikatie van deze „momenten en impressies” thans: het boek voorziet in een lacune.

De werkgroep die zich binnen de wetenschappelijke instituten met het uitbrengen van dit boek heeft belast, bestond uit: drs. C. J. Klop (voorzitter), drs. H. Borstlap (redactie), drs. A. J. van Dulst, R. C. M. van Glansbeek, met administratieve ondersteuning vanuit het secretariaat van de Kuyperstichting.

Tenslotte nog dit: het boek is een tamelijk openhartige en naar wij hopen realistische beschrijving geworden van een uniek proces in de

Nederlandse politieke verhoudingen. Er blijkt uit dat dit met niet geringe spanningen gepaard is gegaan. Geen enkele fusie komt zonder strubbelingen tot stand. Wat opvalt is dat, ondanks de interne problemen, het CDA werkelijk is gegroeid. Wij zijn niet zachtzinnig met elkaar omgegaan. Maar het is zeer de vraag of wij in een grotere rust ons even diepgaand met elkaar hadden bezig gehouden als wij de afgelopen dertien jaar hebben gedaan.

Momenten en impressies bij dertien bewogen jaren: moge het CDA nog één keer terugzien op hoe het is gegroeid. Maar niet te lang. Want hoezeer er ook gestreden is om formules en politieke lijnen: het werken aan een geïnspireerde christen-democratische politiek zal steeds opnieuw ontdekt en in praktijk gebracht moeten worden.

Prof. mr. P. H. Kooijmans
voorzitter van de Dr. A. Kuiperstichting

Dr. G. H. Veringa
voorzitter van het Centrum voor Staatkundige Vorming

Prof. dr. E. Bleumink
voorzitter van de Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohmanstichting.